BIBLIOTHÈQUE STE. GENEVIÈVE

REGULÆ.

LA PRAGMATIQUE
SANCTION
DE LA PLURALITE
DES BÉNÉFICES
PAR
GUILL. PARALDI
PARIS 1508

REGULÆ ORDINATIONES
ET CONSTITUTIONES
CAN
CELLARIÆ ALEXANDRI VI
BULLÆ PAPÆ
CASUS PAPALES

OE Xv
749

GENEVIÈVE

ATIQUE
URALITE
ANALDI
RATIONES
TIONES
ANDRI VI
PAPÆ
ALES

EXV
49

Ex Bibliothecâ
quam 16000. Voll. constantem
huic Abbatiæ S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Maurit.
Le Tellier Archiep. Remensis.
Obiit. anno 1710.

Toutes les pièces de ce volume
sont parties. F. Fr.
4403

(xv)E 749

1508. 1° La pragmatique sanction

avec

La pluralité des benefices par Sarab.
1508

Daunou omis Hair 9227 2° Regulæ, ordinationes ... Innocentii VIII (le commencement manque.)

- 910 Pellechet 425 3° Regulæ, ordinationes et
Constitutiones Alexandri 6 pap.
909 - 427 4° Regula prerogativum ... 1498
- 622 - 5° Bulla Innocent. 8. 1491
1006 } - 6° Taxæ cancellariæ apostolicæ.
1006 } - 7° Taxæ pœnitentiariæ
535 - 8° Bulla de Beneficiis
1004 - 9° Casus papales
311 - 3206 10° Canones pœnitentiales
1045 - 11° De gratia exspectativa.
= 949 - 422 12° Bulla in cœna Domini
= 1046 - 13° Modus vacandi beneficiorum

(xv) E 749

Modus seruandus in executione seu prosecutione gratie expectatiue.

Primo habitis bullis blũbatis executor vel iudex: executores siue iudices si fuerint in Ro-cu- vel in partib⁹: vadat vel vadant cũ bullis z debita cũ instantia requirat seu requirant z humiliter petat seu petãt vt procedat seu ꝓcedant ad executionẽ supradicte gr̃e: ꝑm eius directã formã z tenorez litteraꝝ apostolicaꝝ de z super dicta gr̃a sibi cõcessaꝝ. Qui executor siue executores si ꝓcedere voluerint assignet impetranti certũ terminũ ad cõparendũ corã eo vel corã eis producẽdo ꝓducendũ z docendũ de vita sua laudabili z conuersatione honesta: z de oĩbus necessarijs faciat plenã fidez ipsis executoribus seu iudici vel iudicibus.

Habet etiã notarios z tabelliones publicos. lr̃asq; executoriales seu ꝓcessus per dictos executores seu iudices faciendos vel sigillãdos: vt executores possint in ip̃is legere seu ꝓnũtiare inhibitiones z reseruatiões decreta z mãdata in scriptis ꝓferenda. Et ip̃is executorialibus z ꝓcessibus sigillatis z oĩbus alijs p̃missis sic peractis fiat notificatio litteraꝝ apostolicaꝝ z ꝓcessuũ inde secutoꝝ quãto citius fieri poterit collatoribus vel collatricibus in hunc modũ.

Modus insinuãdi lr̃as apl'icas collatori.

Impetrãs accedat ad collatorẽ vel collatricẽ vel eccleſiã eorundẽ vel ad capl'm cũ notario z testibus idoneis assumptis vna secũ delegato executore vel subdelegatis executoribus qui hec spẽaliter receperũt in mãdatis: si eoꝝ copiã vel pñtiã br̃e possit. Deinde dictas lr̃as apl'icas z ꝓcessus inde secutos collatoribus vel collatricibus insinuet simul z semel notificetq; publice z legat de verbo ad verbũ z copiã auscultatã eis tradat: z reqrat notariũ sup̃ hoc vt de notificatõe publicatiõe insinuatiõe lectiõe z traditiõe hmõi sibi ꝓficiat publicũ instr̃m. ¶ Si vero collator vel collatrix vl' collatores vl' collatrices forte indignati nollẽt audire hmõi notificationẽ insinuationẽ lr̃aꝝ apl'icaꝝ z ꝓcessuũ inde secutoꝝ pñtationes quas executores fingẽtes: vel eoꝝ seu eaꝝ pñtiaz cõmode br̃e nõ poterint: vel qz forte habitãt in castris: vel ꝑpter

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

metũ corpoꝝ exquo dicti subdelegati executores notarij te
stes ꝛ alij ad hoc necessarij ad dictos collatores seu dictas
collatrices accedere secure nequeant ad insinuandũ istas lit⸗
ras ꝛ processus saltẽ fiat in eoꝝ ecclesijs insinuatio litterarũ
apostolicaꝝ ꝛ predictoꝝ: ꝛ offeratur copia auscultata de ver
bo ad verbũ dictaꝝ litteraꝝ: ꝛ in summo altari ponat: ꝛ suf⸗
ficit: quia quilibet prelatus tenet in sua ecclesia habere pro
curatorem vel officialem de iure.

De prouisione facienda.

Primis vero peractis impetrãs acceptet sicut postea dicet
qua acceptatiõe facta vadat cũ notario ꝛ testibus ad execu⸗
tores subdelegatos: vel principales: si eoꝝ pñtias habere po
terit. Acceptationẽ hmõi per ipsum factã ꝛ in publicã for⸗
mã redactã ꝛ ipm instrumentũ notificet ꝛ insinuet. Insinua
tisq; requirat hmõi executores debita cũ instantia ꝛ humili
ter ab eis requirat vt hmõi beneficiũ vacans ꝛ per ipm acce
ptatũ sibi cum omnibus iuribus ꝛ pertinentijs cõferant vel
assignent: ꝛ principaliter inuestiãt: in corporalẽ ꝛ realẽ pos⸗
sessionẽ ipsius beneficij inducãt ꝛ defendant inductũ: ac fa⸗
ciant sibi de hmõi fructibus ꝓuentibus iuribus ꝛ obuentio⸗
nibus vniuersis integre responderi.

Item si collator vel collatrix in ꝑmissis aliquo modo se op
ponũt vel ipm impetrantẽ in aliquo. ſ. possessione pacifica:
vel fructuũ perceptiõe vel alias quouismõ nitant impedire:
extũc executores prefati eoꝝ litteris ꝛ mandatis faciãt ꝛ mã
dent monere collatores vel collatrices quoscũq; vel qualscũ
q; ꝛ alios seu alias impetrantẽ ipm in aliquo impedientes:
vt infra certũ tps post monitionẽ hmõi eis factam ab hmõi
impedimẽtis seu perturbatõibus desistant. alioquin in sniaz
excõis suspensionis ꝛ interdicti incidant ac incidisse denun⸗
cient ecclesijs cathedralibus collegiatis ꝛ singulis alijs pu
blice ꝛ manifeste diebus dñicis ꝛ festiuis.

Si vero collator vl̃ aliquis alius appellauerit ꝓtra ꝓcessus
ꝛ mãdata seu monitiones dictus impetrãs ꝓtestet ꝙ hmõi
cãm cõmitti faciat dñis de Rota decidendã tractandã ꝛ fine
debito terminandã. Postea vero si collator vel collatrix di

ceret se velle dicto impetrãti beneficiũ acceptatũ conferre.impetrans nõ consentiat: sed petat vt eum admittãt z sibi sint fauorabiles:ijdem executores sui sibi conferant illud. alioquin si impetrans consentit in collationẽ collatoꝛ statim gratia sua expirauit. ¶ Item caueat impetrãs ne decipiat.s.ne collatores vel collatrices eũ decipiũt mediãte ꝓmissione aliqua vel obligatõe:sed quicqd cũ ipsis placuerit de eo faciat sibi fieri sufficientẽ cautionẽ: qꝛ dicunt se de iure non tenere ꝓmissiones nec obligationes factas impetranti.

Item si adepta possessione impetrãs sentiat se grauatũ per sniam sui diocesani:aut eius officialis:aut collatoꝛ dicentiũ se habere iurisdictionẽ ordinariã super ipm impetrantẽ rõe bñficij per eũ adepti.Statim ipse ipetrans a dicto grauamine cũ ad eius peruenerit notitiã sup eo habito maturo ꝯsilio iurisperitoꝛ:appellet viua voce coꝛã notario z testibus:z ꝓtestet qꝺ infra.x.dies intendit appellare in scriptis. Et infra illud tempus vadat ad executoꝛẽ vel executoꝛes z requirat eum vel eos debita cũ instantia:z petat humiliter vt ipsi eum defendant z ꝓuideant sibi de remedio opoꝛtuno sicut de iure tenent. Qõ si foꝛte remnuerint z cõtempserint: impetrãs ꝓfatus appellet ad sedem apostolicã in scriptis cõtra collatoꝛẽ vel collatricẽ ipm grauantes:vel cõtra executoꝛes sibi iustitiã denegãtes. z habeat istã appellationẽ in carta scripta z legat eam in hunc modũ.

Coꝛã vobis notario z testibus hic ꝓsentibus z astantibus ꝛc. Ego.n.canonicus siue rectoꝛ ꝛc.dico z ꝓpono qꝺ Eps z prepositus decanus z capitulũ talis ecclesie ꝛc. contra me tale mandatũ emiserũt ꝛc. z mihi destinarũt. Cuius tenoꝛ sequit z est talis ꝛc. In quo quidã mandato diuersa grauamina indebite mihi cõtra iustitiã inferunt z illata continent.sup quib9 executoꝛes mei in gratia mihi facta a sede apostolica deputati:licet per me debita cum instantia fuerint requisiti me defendere vt de opoꝛtuno remedio pꝛouidere: contra iustitiam denegantes:in omnibus z singulis sentiens me indebite grauatũ:timensq; verisimiliter amplius posse grauari:ad sedẽ apostolicã in his ꝓuoco z appello: apostolosq; z litteras

dimissorias instanter instantius ꝛ instãtissime mihi dari peto si quis mihi dare voluerit aut etiã poterit. qui si mihi denegati fuerint exboc iterato sentiens me indebitegrauatũ ꝛ oppressũ itez ꝓuoco ꝛ appello: submittens me ꝛ mea oẽsqz mihi adherẽtes ꝛ adherere volẽtes tuitioni ꝛ ꝓtectioni dicte sedis ꝛc̃. vt moris est in appellatiõibus fieri.

Item impetrans expectet donec sibi vacauerit cõpetens beneficiũ nulli alteri de iure debitũ q̃z sibi de hmõi vacatõe cõstiterit. ꝛ si illud beneficiũ vacauerit stati post notificationẽ litterarũ ꝛ ꝓcessuũ collatoribus vel collatricibus factã illud acceptet sub hac forma coram notario ꝛ alijs personis ibidem astantibus Ego. n. dico ꝛ ꝓpono q̃p a. x. diebus citra vel circa ad mei notitiã peruenit q̃p parrochialis eccl'ia. n. ad collationẽ ꝛc̃. reuerendoz religiosoz vel religiosaz abbatis ꝛ cõuentus nũc. n. vacauit ꝛ vacat ad pñs per mortẽ siue obitũ vel ꝑ liberã resignationẽ dñi. n. canonici. Quapropter eandẽ eccl'siã parrochialẽ siue ꝛc̃. tanq̃z mihi ꝛ nulli alteri debitã de iure cum oibus iuribus ꝛ pertinẽtijs suis vniuersis in bijs scriptis accepto: ꝛ volo mihi q̃tocitius fieri poterit de eadez ꝓuideri vigore ꝛ auctoritate gr̃e apl'ice dudũ mihi per sanctissimũ dñm nr̃m papã ꝛc̃. mihi ꝛ super quãuis aliã dispositionẽ coniũctim vel separatim talis vel talis. ſ. qui in tali vel tali dioc̃ vacat vel cũ vacauerit in futuz ꝓut in lr̃is apl'icis super hmõi gratia cõfectis plenius continet. Et ꝓtestor nihilominus q̃p si mihi dictũ beneficiũ de iure non debeat: saluũ ꝛ illesuz sit ꝛ maneat mihi ius ad aliud beneficiũ mihi ꝛ nulli alteri debitũ de iure acceptãdũ vigore gratie ꝛ supradicte auctoritate ꝛc̃. invocãs super bijs testimoniũ astantiũ omniũ personarũ: ꝛ precipue tui notarij publici hic pñtis: ꝛ requiro te sub debito officioz ꝛ iuramento pñstito super bijs predictis vt conficias mihi publicũ instrumentũ.

Nota q̃p post citationẽ executã lis dicit' pendere in tantũ q̃p si alter litigantiũ morit' in curia vel in partibus lite indecisa tũc nullus papalis potest beneficiũ acceptare: sed solus papa habet de isto disponere. Caueat ergo ille collitigãs ꝛ faciat se in ius illius defuncti surrogare: ne alter ipsum preue

niat. Et idem si collitigantes simul cõcordant lite indecisa: z si alter ipsoꝝ moriť z non renunciat: tũc illud beneficiũ iterum censeť pape reseruatũ. Hec cadit sub gra expectatiua seu expectantiũ. Hoc est verũ si lis pendeat in Ro. cu. secus tamẽ si alibi. etiã si quis renũciat in curia beneficiũ: statim cẽsetur pape reseruatũ in eiusdem dispositione.

Modus resignandi beneficia.

Si quis beneficiũ libẽter vellet resignare siue renũciare z timeat papales cũ gratijs expectatiuis: constituat procuratorẽ in Ro. cu. ad renũtiandũ: z videas qꝫ tu habeas illud in potestate tua: tũc potes remũciare qñ volueris. z facta renũtiatione in cõtinenti impetret tanꝯ per renunciationẽ. Aliter tñ potest fieri: Impetrat ille beneficiatus vnã gram expectatiuã: postea impetrabimus beneficiũ suũ per assecutionẽ auctoritate aplica fiendã cũ cla: etiã si qꝫ liberã in Ro. cu. vel extra eã factã renũciationẽ: cũ clis alijs opportunis vt in forma

¶ Si quis impetrauerit beneficiũ realiter deuolutũ vel reseruatũ: vel alias debito modo vacãs: z postea impetret aliud: vel nõ curat psequi primũ: tũc illud beneficiũ stat in dispositiõe solius pape per manus appositionẽ.

Si aliqs impetrat beneficiũ generaliter deuolutũ vel reseruatũ: z anteꝯ adipiscať plenã possessionẽ illius moriť aut renũciat: vel nõ curat psequi: adhuc stat dispositio illiꝰ beneficij in manibus solius pape. Hec reuertiť ptãs puidẽdi ad ordinariũ seu collatorẽ: nisi vacatio hmõi facta realiter sit purgata: vꝫ qꝫ impetrãs effectualiter sit adeptus possessionẽ illius beneficij: tunc primũ reuertiť ad suũ beneficiũ.

Habens gram in cõi forma pauperꝝ: ante purificationẽ gre sue ordinarius beneficiũ cferre ꝑm aliquos. Aliqui tñ dicunt qꝫ non. s. dñs Jo. Lal. qui tenet qꝫ ante publicationẽ gre sue in cõi forma pauperꝝ manus ordinarij sunt ligate: dũmodo eã infra mẽsem post vacationẽ beneficij purificet z acceptet ita fuit alias obseruatũ Secus tñ de gratia speciali.

Ordinarij nõ possunt beneficiũ cferre infra mensez post vacationẽ z hoc ꝓpter decretũ pape. Sed si fuerit acceptatũ infra mensem tũc itez non potest: qz sua collatio non valeret.

Potest tñ post mensem cõferret: z sic valeret.
Habens grãm in cõi forma paupeꝝ tenet ante vacationẽ lit teras suas insinuare ordinario: alias nõ põt acceptare. Sed bñs grãm in spẽali non tenet lras insinuare ordinario: alias bene põt acceptare: nisi ppter ꝓcurrentẽ z maiorẽ diligentiã.
¶ Si quis habz beneficiũ curatũ z assequit aliud curatũ au ctoritate apostolica tũc primũ vacat sedi aplice per assecutio nẽ z stat in manibus pape aut cadit sub gratijs expectatis. secus tñ si assecutus sit aucte ordinaria: qz tunc primũ vacat ordinario suo: z papales acceptare nõ possunt.
Habens beneficiũ curatũ z assequit aliud curatũ quacunqꝫ aucte: tunc primũ statim postqꝫ habuerit possessionẽ scõi be neficij tenet dimittere primũ infra mensem in manibus ordi narij: nisi lis moueat super scõo. qꝫ si ambo retinuerit simul per mensem: tũc ipse est priuatus vtroqꝫ: z cũ hoc efficit in habilis ad alia obtinenda: z ambo beneficia vacãt Cu. ro. iu xta constitutionẽ Execrabilis.
Si qs efficiat de familia pape vel eiꝰ officialis: tũc bñficia sua sunt sedi aplice reseruata: etiã si moriat anteqꝫ de officio familiaritatꝭ se intromittat: z postqꝫ acceptauerit: nihilomi nus si postea resignet adhuc eius bñficia sunt reseruata.
Ordinarius semp debet conferre beneficiũ z pñtare coram notario publico: z instrumenta collatiõis z presentatiõis cũ sigillis ppꝛijs roborare. qz litteris ordinariorꝫ nõ semper cre dit nisi quis doceat: z hoc de cõsuetudine: qz ordinarij ꝓsue uerũt tales litteras tm̃ sigillis ppꝛijs roborare Et hoc in de cisionibus Rote plenius continetur.
Si quis vigore gre sue aliqõ acceptet beneficiũ z faciat sibi puideri seruatis seruãdis: ita qꝫ ius sibi debet in isto benefi cio: postea sibi dat intrusus: vel alias quõlibet impedit vel perturbat z sic de isto beneficio ꝓcordãt: z ille alter obtinet beneficiũ: z ipse aliud vult acceptare vigore gre sue. Quero vtrũ possit: Dico qꝫ nõ: qz per solã acceptationẽ gratia sua fuit cassa quo ad alia beneficia: exquo sibi det ius in primo: alias cõmitteret fraus in infinitis: qz papa vult ipm̃ impe trantem tamũ de beneficio prouisum esse.

Item cadens in penā ꝯstitutōis Execrabilis est inabilis ad quecūq; beneficia obtinenda: z nō poterit sine dispensatione speciali ad aliqua bñficia ꝓmoueri: z oīa alia beneficia que habet vltra illa duo curata possunt impetrari.
Habens beneficiū curatū: z si assequit aliud curatū aūcte ordinaria: z papales acceptant illud: z iste primus retinet ista duo curata per mensem ita ꝙ cadit in penā ꝯstitutionis Execrabilis. Quero cui debeat: Dico ꝙ acceptanti semper in litteris dat: dummodo nulli sit ꝓsquesitū.
Item vbi plures sunt collectores in diocesi vel ciuitate ꝙ beneficia taliū non sunt reseruata: z hoc si ambo vtantur officio subcollectoris. Si autem alter eoꝝ vtitur tūc beneficia sunt reseruata: alias nō: vt vult regula dñi Grego. pape. xi. Sed si oēs beneficiū acceptauerint licet vnus exerceat tunc nullius beneficia sunt reseruata.
Nota ꝙ lis vertit inter. a. z. b. super aliquo beneficio: tamē ꝙ. a. renūciat beneficiū: z postea morit. b. venit. a. z vult habere beneficiū. Querit nunquid possit: Distinguit: aut renūciat libere omnibus iuribus suis. aut alias amicabiliter se cū ipso componit. Si libere. aut in manibus ordinarij. aut coram autenticis personis. Si in manibus ordinarij tūc non potest habere regressum. Si coꝝ autēticis personis: tūc aut medio iuramento: aut non. Si medio iuramento: tunc tenet renūciatio: alias non tenet. z poterit semper habere regressū scilicet. a. ad beneficium suū.
Nota ꝙ pena cōstitutionis Execrabilis est qñ aliquis habens beneficiū curatū: aliud consequit curatū quauis aūcte tenet primū in manibus ordinarij libere z realiter infra mē sem resignare: alias elapso mense priuatus est vtroq; z ambo ipa beneficia statim ad papā sunt deuoluta ita ꝙ nullus expectantiū de illis potest se intromittere.
Nota ꝙ licet generaliter Ēps vel superior regulariter causas possit delegare z eas alijs cōmittere. tamen vbi agit contra aliquem de scismate vel bereſi: cū tales cause censeant maiores: non possunt alteri delegare.

Finis.

BIBLIOTHÈQUE SAINTE GENEVIÈVE